Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	7Co/121/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4220204753
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Erika Madarászová
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2024:4220204753.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7CoEk/8/2023

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. E. XXXX/X, F., 2. E. G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. H. F. XXXX/XX, F., 3. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. E. XXXX/X, F., všetci zastúpení: V4 JURISTIC group, s. r. o., so sídlom Furdekova 16, 851 04 Bratislava, IČO: 50 192 205, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený: JUDr. Danuše Tichá, s. r. o., so sídlom Nám. Martina Benku 6, 811 07 Bratislava, IČO: 52 058 310, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 140 000 eur, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 10C/43/2021-253 zo dňa 17. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í takto:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti žalobu zamieta.
V. Žalobkyni v 1. rade priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy 20 000 eur.

VI. Žalobcovi v 2. rade priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy 10 000 eur.

VII. Žalobcovi v 3. rade priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy 20 000 eur.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur (I. výrok). Ďalej žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi v 2.

rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur (II. výrok). Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 eur (III. výrok). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (IV. výrok). Žalobcom v 1., 2. a 3. rade proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (V. výrok). V dôvodoch rozhodnutia poukázal na obsah žaloby, ktorou sa žalobcovia v 1. až 3. rade domáhali zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade v sume 50 000,- eur, žalobcovi v 2. rade v sume 40 000,- eur a žalobcovi v 3. rade v sume 50 000,- eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Svoju žalobu odôvodnili tak, že žalobcovia ako pozostalé blízke osoby (žalobkyňa v 1. rade je pozostalou manželkou a žalobcovia v 2. a 3. rade sú pozostalými synmi) po zomrelej obeti dopravnej nehody, E. B., sú fyzické osoby, ktorých osobnostné práva boli porušené usmrtením člena ich rodiny pri dopravnej nehode. E. B. zomrel pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo dňa 14.09.2019. Vinníkom predmetnej dopravnej nehody bol vodič motorového vozidla zn. I. J. F., striebornej farby, evidenčného čísla: G. XXX K., L. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol za spáchanie vyššie uvedeného skutku odsúdený Trestným rozkazom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/22/2020 zo dňa 01.06.2020. Osobné motorové vozidlo I. J. F., striebornej farby, evidenčného čísla: G. XXX K., ktoré viedol vinník dopravnej nehody, bolo v čase spáchania skutku povinne zmluvne poistené u žalovanej.
2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 ods. 2, čl. 16 ods. 2 Ústavy SR, § 4 ods. 1 písm. c), e), f) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke (ďalej len „Zákon o cestnej premávke“), § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 16 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 1, 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou z motorových vozidiel (ďalej len „ZoPZP“), § 193 veta tretia, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že dňa 14.09.2019, z dôvodu protiprávneho konania L. H., došlo k dopravnej nehode, pri ktorej narazil do automobilu v ktorom sedel E. B., následkom čoho došlo k usmrteniu manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade, čím došlo k zásahu do osobnostných ako aj majetkových práv žalobcov. Súd prvej inštancie prijal záver, že smrť rodinného príslušníka žalobcov pri dopravnej nehode, ktorú tento rodinný príslušník nezavinil, predstavuje neoprávnený zásah do práv žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Konštatoval, že samotné zavinenie vodiča bolo ustálené v trestnom konaní a bol právoplatne odsúdený. Medzi uvedeným neoprávneným zásahom a dotknutím osobnostnej sféry žalobcov je bezprostredný vzťah príčiny a následku. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.4Cdo/168/2009, sp. zn. 5Cdo/265/2009 a sp.zn. 3Cdo/228/2012 z ktorých vyplýva, že podstata súkromného, rodinného života pritom spočíva aj v oprávnení fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na citových väzbách. Uvedené rozhodnutia tiež potvrdzujú, že sa uplatňuje ako jednotný názor ten, podľa ktorého právo na súkromie a rodinný život sú chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb členov rodinného vzťahu stratou blízkej osoby, je konaním, ktoré nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny.
3. Poukázal na to, že smrťou manžela a otca bola spôsobená žalobcom v 1. až 3. rade trvalá a nenapraviteľná citová ujma spočívajúca v strate milovanej osoby (manžela, otca), ktorá sa prejavila v narušení integrity rodiny, v smútku spojenom s prežívaním tejto udalosti, ako aj v ďalšom spolužití pozostalých žalobcov a ich rodinných príslušníkov. Keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1, posledná časť vety Občianskeho zákonníka, ani trestná sankcia nepostačujú na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo neoprávneným zásahom porušené s neodstrániteľnými následkami, majú žalobcovia právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uviedol, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Výška náhrady nemajetkovej ujmy má vyjadrovať objektívnu hodnotu straty, ktorú niekto utrpí smrťou blízkej osoby. Smrť každého človeka má približne rovnaké dôsledky v tom, že sa pretrhnú kontakty ostatných príbuzných s osobou zomrelého. Tieto dôsledky spočívajúce v strate blízkej osoby však každý človek prežíva rôzne a sú tak odstupňované hlavne tým, ako každý jednotlivec je schopný tieto negatívne životné skúsenosti spracovať a prekonať. Poukázal na to, že vzniknuté následky však možno kvalifikovať do určitej miery ako štandardné a potom ako následky, ktoré majú závažnejší dopad na zdravie (vážne psychické traumy, iné zdravotné následky) prípadne trvalý vplyv na stratu pracovnej a spoločenskej uplatniteľnosti a pod., intenzívnejšie a závažnejšie následky vznikajú tiež v prípade komplikovanejších vzťahov individuálnych prípadov (strata jediného dieťaťa, veľmi malého dieťaťa, alebo vôbec jediného žijúceho príbuzného), ktoré si nepochybne zaslúžia výraznejšie odškodnenie. Preto je síce vždy potrebné skúmať individuálne následky každého

zásahu, avšak všeobecnou skúsenosťou je, že každej fyzickej osoby sa smrť jeho blízkeho človeka dotkne (ak to tak nie je, ide skôr o patologický jav osobnosti). Ak sú spôsobené následky podobné, potom pri výške nemajetkovej ujmy by malo byť stanovené základné odškodnenie v sume, ktorá by zodpovedala pravidelným štandardným následkom, a ktorá by ďalej mohla byť v určitom rozpätí upravovaná s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu podľa toho, či vzniknuté následky sú ťažšie alebo ľahšie ako štandardný prípad, alebo podľa toho či sú zistené aj iné okolnosti, ktoré treba vziať do úvahy. Pri tom je potrebné mať na zreteli, že takúto ujmu nemožno v peňažnej forme v žiadnom prípade odčiniť, maximálne možno zmierniť jej negatívne dôsledky. Zdôraznil, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nie je ani len pokusom finančne ohodnotiť ľudský život. Účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať žalobcom stratu manžela a otca, ale do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané jeho smrťou.

4. Z hľadiska vyššie zmienených kritérií považoval súd prvej inštancie za preukázané, že následky neoprávneného zásahu sú u žalobcov v 1. až 3. rade trvalé a neodstrániteľné, nakoľko smrťou manžela a otca žalobcovia navždy stratili možnosť manželského a rodinného súkromného života s ním, čím došlo k narušeniu ich harmonického spolužitia. Zosnulý manžel a otec predstavoval pre žalobcov v 1. až 3. rade jednu z najbližších osôb. Jeho nečakaná a náhla smrť bola šokom, ktorý pre nich znamená neopísateľnú stratu a mala za následok zánik spoločného harmonického manželstva, ktoré je významnou kategóriou v spoločnosti, zhoršenie kvality následného života vo sfére citovej, hmotnej a sociálnej. Žalobcovia stratili dôležitú oporu vo všetkých oblastiach svojho ďalšieho života a smrť E. B. ich veľmi zasiahla po citovej stránke a do dnešného dňa sa ňou nedokázali vyrovnať, čo mal súd preukázané najmä z výpovedí žalobcov.

5. K samotnému odstupňovaniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jednotlivým žalobcom súd prvej inštancie uviedol, že vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade išlo o menší zásah do jeho rodinného a súkromného života najmä z dôvodu, že netvoril spoločnú domácnosť s otcom, E. B., má vlastnú rodinu a nebol na neho nijakým spôsobom finančne naviazaný. So zosnulým otcom si boli blízki, boli v pravidelnom osobnom kontakte aj z dôvodu, že žalobca v 2. rade má dve deti, ktoré so starým otcom trávili spoločný čas. Strata jeho otca ho preto zasiahla nielen ako syna, ale aj ako otca maloletých detí, ktoré prišli o svojho starého otca, s ktorého stratou sa musí vyrovnať nielen on sám, ale musí takto pomôcť vyrovnať sa so stratou starého otca aj svojim deťom. Okrem toho, tak ako vyplynulo z dokazovania, počas prvých dvoch týždňov po nehode, musel spolu s bratom, žalobcom v 3. rade, prežívať emocionálne útrapy súvisiace s tým, že museli matke, žalobkyni v 1. rade, klamať o tom, že ich otec žije a leží na vedľajšom oddelení, pretože sama bola po autonehode vo veľmi zlom stave a mali strach o to, aby svoj boj zvládla. Poukázal na to, že žalobcovia v 1. a 3. rade sformulovali žalobný návrh tak, že obaja žiadali súd, aby im priznal náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej výške avšak sama žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že jej syn, žalobca v 3. rade, utrpel ešte väčšiu traumu, ako ona sama. Dozaista to mohlo byť spôsobené aj jej zdravotným stavom po nehode a tým, že sama sa musela z vážnych zranení dostať a vyliečiť, avšak súd je názoru, že jej slová boli jej výpoveďou a výpoveďou žalobcu v 3. rade potvrdené. Je celkom zrejmé, že zásahom do práv žalobkyne v 1. rade došlo k pretrhnutiu manželského zväzku trvajúceho desaťročia, pričom manželia si užívali dôchodok, trávili spolu prakticky všetok čas a nemali vážnejšie zdravotné ani vzťahové problémy. Žalobkyňa v 1. rade, keďže trpela bludmi alebo halucináciami, zároveň vypovedala, že musela navštíviť psychiatrickú ambulanciu a dosiaľ sa so smrťou manžela nevyrovnala. Najhorší šok však nepochybne zažil žalobca v 3. rade, ktorý bol očitým svedkom dopravnej nehody, sám pribehol k miestu nešťastia, na ktorom našiel svojich ťažko zranených rodičov bezvládne vo vnútri auta, pričom sa ich snažil oživiť, avšak otec mu prakticky zomrel v náručí. Následne tak, ako bolo uvedené vyššie, s bratom prežíval strach o život matky, žalobkyne v 1. rade, ktorej museli 2 týždne klamať o tom, že jej manžel žije a nachádza sa na vedľajšom oddelení. V neposlednom rade bol žalobca v 3. rade aj finančne závislý na svojom otcovi, keďže spolu zdieľali spoločnú domácnosť, a to z dôvodu zdravotného stavu žalobcu v 3. rade, keďže od svojich piatich rokov trpí epilepsiou a poberá invalidný dôchodok. Zdôraznil, že aj zo samotnej formulácie slov a skladby viet zo strany žalobcu v 3. rade z jeho výpovede vyplýva , že smrť E. B. ho zasiahla najviac zo všetkých žalobcov, respektíve sa s ňou dosiaľ vyrovnáva najťažšie. Podľa názoru súdu prvej inštancie nie je bez významu, že bratia, žalobcovia v 2. a 3. rade museli pochovať otca bez toho, aby o tom ich matka, žalobkyňa v 1. rade vedela a teda bez jej účasti na pohrebe. Zohľadnil tiež skutočnosť, že vinník dopravnej nehody sa im nikdy neospravedlnil, ba čo viac, nikdy sa s nimi ani nepokúsil skontaktovať.

6. Súd prvej inštancie s ohľadom na námietky žalovaného, ktorý považoval výšku žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy za vysokú, v rozpore so súčasnou súdnou praxou a tiež pre bližšiu komparáciu na podklade rozhodnutí tuzemských súdov uviedol, že z publikovaných a následne spracovaných súdnych rozhodnutí (Šorl. R.: Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné zasmútok) pozostalého príbuzného. Stav

a východiská. Bulletin slovenskej advokácie 9/2017, s. 12 - 14) zistil, že (i) Okresný súd Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/276/2011 v spojení s Krajským súdom v Žiline sp. zn. 5Co/315/2012 priznal pozostalej plnoletej dcére za smrť matky náhradu 10 000 eur (ii) Okresný súd Brezno sp. zn. 2C/61/2010 v spojení s Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014 priznal za smrť otca pozostalému plnoletému dieťaťu náhradu 33 500 eur.
7. Súd prvej inštancie zároveň neprihliadol na spoluzavinenie nebohého otca a manžela žalobcov. Zohľadnil výsledky vykonaného dokazovania, predovšetkým záver znaleckého posudku č. 56/2019 D. M. L. vypracovaného v trestnom konaní z ktorého vyplýva, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna technika a spôsob jazdy vodiča L. H., ktorý sa v plnej miere nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke v dôsledku čoho bezdôvodne prešiel do protismerného jazdného pruhu a následne smerom k ľavému okraju cesty, kde bolo odstavené vozidlo, v ktorom sedel vodič E. B. s jeho manželkou. Technika a spôsob státia vozidla, ktorého vodičom bol E. B. bola správna, vodič E. B. stál na pravom okraji cesty, čiastočne na trávnatej priekope a v podstate pre jazdu vozidiel zostali prakticky voľné oba jazdné pruhy. V danom prípade dopravnej nehode mohol zabrániť len vodič L. H. tak, že sa v plnej miere venuje vedeniu vozidla a sleduje situáciu v cestnej premávke, s vozidlom sa pohybuje riadne vo svojom pruhu a bezdôvodne neprejde do ľavého, protismerného, jazdného pruhu. Vodič stojaceho vozidla, E. B., dopravnej nehode zabrániť nevedel. So svojím vozidlom nevytváral žiadnu prekážku pre jazdu vozidiel v oboch smeroch. Preto neprihliadol na argumentáciu žalovaného, či vôbec mohol vodič na komunikácii auto odstaviť za tým účelom, aby ktokoľvek ďalší mohol z vozidla vystúpiť a zbierať orechy, pretože účasť vodiča E. B. na dopravnej nehody nebola vo veci podstatná (podobne v rozhodnutí NS ČR sp. zn. 25Cdo/238/2002), ani rozhodujúca pri vzniku fatálneho následku - jeho smrti.

8. Záverom konštatoval, že základ nároku žalobcov je daný a v súvislosti s vyššie uvedenou argumentáciou súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade v sume 10 000 eur, žalobcovi v 2. rade v sume 5 000 eur a žalobcovi v 3. rade v sume 15 000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol.

9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP a v konaní úspešným žalobcom priznal nárok na ich náhradu proti žalovanému v rozsahu 100 %.

10. Proti tomuto rozsudku podali písomne v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, ktorí navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Žalobcovia nesúhlasili s názorom, že by stratu blízkej osoby prežíval pozostalý syn bývajúci v spoločnej domácnosti intenzívnejšie, než syn, ktorý býva samostatne. Práve menší čas trávený spoločne otca so synom je o to vzácnejší, na čo súd prvej inštancie nereflektoval. Zdôraznili, že žalobca v 2. rade musel poskytnúť oporu aj svojmu bratovi, keďže žalobca v 3. rade bol bezprostredne prítomný pri tejto tragickej udalosti. Ďalej namietali, že ak súd prvej inštancie aplikoval judikatúru ESĽP, mal aplikovať aj prípady na ktoré v odvolaní poukázali. V dôvodoch svojho odvolania žalobcovia poukázali na protiprávne konanie, ktorého následkom žalobcovia ako poškodení utrpeli ujmu na ich práve na ochranu súkromia a rodinného života, ktorá je vyjadrená v čl. 17 ods. 1 Medzinárodného paktu občianskych a politických právach v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj v článku 19 ods. 2 Ústavy SR. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je potrebné zohľadniť základnú zásadu, že do súkromného života sa nesmie neoprávnene zasahovať a nesmie sa vo sfére súkromného života spôsobiť žiadna ujma, z ktorej vychádza úprava ochrany súkromia, vrátane rodinného súkromia. Funkciou práva na súkromie je zabezpečiť pre fyzickú osobu nedotknuteľnosť jej súkromnej sféry, v ktorej by mohla všestranne rozvíjať svoju osobnosť. Ústava rodinný život priraďuje k súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak, že rodinný život a právo na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzickej osoby v jej rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne, či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - do rodinného súkromia. Medziľudské vzťahy tvoriace základ a rámec súkromného života poškodených a obetí protiprávnym zásahom odsúdeného dosiahli maximálnu deštrukčnú intenzitu, pretože jeho zásahom nastala smrť ako nenapraviteľný následok konania. Podľa názoru žalobcov, strata člena rodiny je neodčiniteľnou ujmou, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny. Vzhľadom k intenzite a jej následkom je nevyhnutné vyhodnotiť túto ujmu ako obzvlášť závažnú ujmu, ktorá bola v rámci vykonaných výsluchov jednotlivých poškodených v konaní u každého z nich preukázaná. Usmrtením došlo k absolútnemu zásahu do práva

obete na život, ktorý je nezvratný a nereparovateľný. Následok, ktorým je smrť človeka, je z hľadiska stupňa závažnosti ujmy následkom absolútnym. Ľudský život je pri tom najvyššou hodnotou. Smrť blízkej osoby je stav, kde z hľadiska pozostalých je trestnoprávna ochrana neúplná a satisfakcia nie je primeraným zadosťučinením, ktorým by došlo k reparácii danej ujmy. Zároveň je potrebné prihliadať na nenapraviteľný smrteľný následok, na dôsledky, ktoré smrť vyvolala u poškodených, na závažnosť následkov, ktoré im vznikli a vzniknú v budúcnosti v ich súkromnom živote i spoločenskom uplatnení. Týmto sa má najmä na mysli ujma, ktorá sa dotkla z psychického hľadiska poškodených. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy obetí je v slovenských podmienkach formálne-právne nárokom na ochranu osobnosti. Nemajetková ujma pozostalých je spojená so vznikom peňažnej náhrady iba v prípade, ak smrť alebo ublíženie na zdraví je dôsledkom protiprávneho konania (stavu), následky ktorého znáša pôvodca rizika (v zmysle ust. § 15 ods. 1 ZoPZP aj poisťovňa). Následky takéhoto protiprávneho konania sa pritom neprejavujú v majetkovej, ale naopak v citovej a duševnej sfére poškodených osôb. Zdôraznili, že za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Považovali za nesprávnu aplikáciu tlačovej správy českého Najvyššieho súdu a judikatúru, na ktorú poukázal súd prvej inštancie považovali za nesprávnu. Namietali, že judikatúra, na ktorú odkazuje súd prvej inštancie je neaktuálna a vyššími súdnymi autoritami už dávno prekonaná, pričom v tejto súvislosti poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 02. decembra 2020 sp. zn. 4To/8/2020, kde súd trom poškodeným prijal na priznal výšku náhrady nemajetkovej ujmy každému 70 000 eur .

11. K odvolaniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Poukázal na obsah odvolania žalobcov, z ktorého vyplýva to, že žalobcovia len nesúhlasia s názorom súdu prvej inštancie, čo však nie je odvolacím dôvodom. Žalovaný vo svojom yyjadrení namietal listiny pripojené k odvolaniu ako listiny, ktoré žalobcovia účelovo a neprípustne predkladajú v odvolacom konaní v rozpore so zásadou koncentrácie konania. Žalovaný poukazoval na početné prípady, ktoré jednoznačne a objektívne len potvrdzujú a preukazujú, že súd prvej inštancie priznal žalobcom v rozsudku nároky vo výške v súlade s princípom proporcionality i právnej istoty, keďže priznal sumy, ktoré zodpovedajú sumám priznaných v obdobných veciach za podobných skutkových okolností v dlhodobej, ale i aktuálnej súdnej praxe. Žalovaný opätovne uviedol, že účelom relutárnej náhrady nie je kompenzovať žalobcom ani stratu otca, manžela, ani majetkovú stratu či zhoršenie životnej úrovne žalobcov v I. a III. rade, ale účelom je len do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané smrťou otca a manžela. Ďalej uviedol, že výška náhrady nemajetkovej ujmy musí totiž odrážať aj všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Priznávanie tzv. excesívnych súm by totiž mohlo mať negatívny dôsledok v podobe nepredvídateľnosti zodpovednosti za škodu alebo tzv. punitívny charakter náhrady spôsobenej ujmy, čo je však pri tomto nároku a pri platnom práve v Slovenskej republike nemožné a neprípustné. Zdôraznil, že priznanie tak vysokej náhrady žalobcom, akú požadujú aj podaným odvolaním vo veci samej by bolo v rozpore s princípom proporcionality a mohlo by to byť považované za nespravodlivé voči ostatným pozostalým manželom. Uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje za zákonný, pričom spĺňa všetky náležitosti každého písomného vyhotovenia rozsudku, aj to, že odôvodnenie rozsudku je úplné a preskúmateľné, a teda spôsobilé odstrániť právnu neistotu strán sporu, a to nakoľko súd prvej inštancie zrozumiteľne a jasne uviedol, ako vec ustálil a právne posúdil, a potom na základe akých vykonaných dôkazov, aplikáciou akých právnych noriem, a to v súlade s ustálenou súdnou praxou, princípom proporcionality a právnej istoty.

12. Žalobcovia doplnili svoje odvolanie, v ktorom navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Vo svojom doplnení k odvolaniu uviedli, že s odôvodnením napadnutého rozsudku nie je možné súhlasiť, keďže toto odôvodnenie je v priamom rozpore s výrokom v bode I, II. a III. Žalobcovia poukázali na skutočnosť, že prežívali stres, frustráciu, bolesť, úzkosť a traumu. Takáto ujma pretrváva až do smrti, takáto osoba má doživotné následky. Žalobca v 3. rade žil v spoločnej domácnosti so zosnulým, a o to väčšia bola ich citová väzba. Smrť blízkej osoby všetkým žalobcom zasiahla do dôstojnosti, cti, rodinného života a súkromia. Ujma je o to väčšia, nakoľko žalobca v 3. rade bol svedkom dopravnej nehody a oživoval žalobkyňu v 1. rade a po tomto oživovaní mu nebohý otec zomrel v náručí.

13. K doplneniu odvolania sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že podanie žalobcov zo dňa 18.01.2023 považoval za neprípustné, a navrhol odvolaciemu súdu, aby na podanie žalobcov neprihliadol.

14. K vyjadreniu žalovaného sa písomne vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázali na to, že žalovaný vo vyjadrení venuje rozsiahli priestor znegovaním názoru, že žalobcom prináleží vyššia suma nemajetkovej ujmy. Na preukázanie svojich tvrdení poukázal najmä na rozdiely v prípade žalobcov a v prípade vedenom pod sp. zn.4To/8/2020. Predmetné prípady majú viac spoločných objektívnych čŕt, akými je napríklad náhla a nečakaná smrť blízkej osoby spôsobená následkom spáchania trestného činu. Argument žalovaného, že priznané sumy v konaní vedenom pod sp. zn. 4To /8/2020 nemožno aplikovať aj z dôvodu, že žalobcovia v samotnom návrhu požadovali niekoľko násobne vyššiu sumu a súd predmetnú požiadavku zohľadňoval, považovali za alibistickú. Pri použití danej logiky by pre úspech v spore a dosiahnutie vysokej sumy nemajetkovej ujmy postačovalo v podaní začínajúce konaniu výšku uplatňovaných nárokov vyhnať do extrémnych výšin.

15. K vyjadreniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na 100 % náhrady trov odvolacieho konania. Žalovaný uviedol, že zotrváva na svojich doterajších podaniach vo veci samej.

16. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcov v I., II. a III. rade je čiastočne dôvodné. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

17. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

18. Predmetom konania v zmysle žaloby žalobcov bola náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur pre žalobcov v 1. a 3. rade a vo výške 40 000 eur pre žalobcu v 2. rade, ktorá im vznikla zásahom do ich osobnostných práv pri dopravnej nehode zavinenej právoplatne odsúdeným L. H. ku ktorej došlo dňa 14.09.2019 a pri ktorej zomrel E. B., manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. a 3. rade.

19. Predmetom občianskoprávnych vzťahov môžu byť nielen veci, práva, tvorivé výsledky ľudskej činnosti, ale aj určité imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. K imateriálnym hodnotám (stránkam) ľudskej dôstojnosti (napr. meno, česť, dôstojnosť, telesná integrita, fyzická integrita atď.) alebo na hmotnom substráte zachyteným prejavom osobnosti sa v občianskoprávnych vzťahoch upínajú osobitné práva. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Ak by bolo morálne zadosťučinenie preukázateľne nepostačujúce, takže v danom prípade by strácalo svoju účinnosť a funkčnosť umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto nedostatočnosť morálnej satisfakcie musí byť z hľadiska intenzity, trvania, závažnosti a rozsahu nepriaznivých dôsledkov na postavenie dotknutej osoby v jej osobnom a pracovnom živote vždy bezpečne zistená. Z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že dôvody pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a to zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere sú uvedené iba demonštratívne, preto súd môže nemajetkovú ujmu podľa tohto zákonného ustanovenia priznať aj v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Účelom nemajetkovej ujmy je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe, a preto na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Pokiaľ by však v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku škode, uplatnenie ďalšieho druhu občianskoprávnej zodpovednosti, t. j. zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho

zákonníka je viazané na existenciu zavinenia subjektu zásahu. Subjektívny prvok zavinenia má však význam pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v rámci zohľadnenia okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy (§ 13 ods. 2 OZ) je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nezdá s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi, a to bez ohľadu k tej skutočnosti, či si žalobcovia voči žalovanému uplatnili aj nárok na náhradu škody. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať jednak z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere alebo k zásahu do práva na ochranu osobnosti v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Keďže uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy hodnotiť vždy objektívne prihliadnuc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásahu do práva na súkromie spolu s priznaním nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch pôjde len vtedy, keď z konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby, možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby (subjektívne kritérium). Je treba vylúčiť stav, kedy budú za relevantné považované výlučne subjektívne psychické reakcie jednotlivých individualizovaných fyzických osôb, alebo reakcie, ktoré sa môžu často diametrálne odlišovať. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom sa výška určuje jednorazovou čiastkou a zákon pri určení tejto výšky nestanovuje žiadne medze. Stanovuje však dve podstatné kritéria taxatívne uvedené v ust. § 13 ods. 3 OZ a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ktorú zákonnú úpravu je súd povinný rešpektovať.

21. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe vyhovel len čiastočne a to tak, že žalovaného zaviazal na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade v sume 10 000 eur, žalobcovi v 2. rade v sume 5 000,- eur a žalobcovi v 3. rade 15 000 eur. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, ktorí nesúhlasili s výškou priznanej náhrady. Preto bolo predmetom prieskumu odvolacieho súdu, či bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie, čo do výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch primerané. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní žalobcov dospel k záveru, že súdom priznaná výška nemateriálnej ujmy nezodpovedá intenzite, rozsahu a trvania spôsobnej ujmy. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že takto priznaná výška nemajetkovej ujmy je postačujúca a to v porovnaní s nemajetkovou ujmou priznávanou v obdobných veciach všeobecnými súdmi.

22. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú v zmysle § 13 OZ splnené zákonné podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla žalobcom a táto otázka ani v konaní nebola spornou. Podľa názoru odvolacieho súdu smrťou nebohého E. B., manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade, v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zavinil vodič motorového vozidla L. H., nepochybne došlo k nenapraviteľnej a pretrvávajúcej ujme na strane všetkých žalobcov, ktorým bol znemožnený ďalší spoločný život s manželom žalobkyne v 1. rade a zároveň otcom žalobcov v 2. a 3. rade, pričom objektívne každý, nachádzajúci sa na ich mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby, by to považoval za ťažkú ujmu. Z uvedeného dôvodu je možné prijať záver, že z objektívneho hľadiska došlo u všetkých žalobcov k závažnej a nenapraviteľnej ujme, pričom priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nie je s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi.

23. V súvislosti s námietkami žalobcov, ktorí sa nestotožnili so súdom prvej inštancie priznanou náhradou nemajetkovej ujmy, je potrebné uviesť, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom, sa výška určuje jednorazovou čiastkou a zákon pri určení tejto výšky nestanovuje žiadne medze.

Stanovuje však dve podstatné kritéria taxatívne uvedené v ust. § 13 ods. 3 OZ a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ktorú zákonnú úpravu je súd povinný rešpektovať. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom síce určovaná voľnou úvahou, avšak určenie konkrétnej výšky náhrady musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Treba zohľadniť aj to, že posudzovaný zásah vyvolal ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Závažnosť ujmy je treba posúdiť aj s ohľadom na intenzitu a charakter vzťahu pozostalého a zomrelého z pohľadu blízkosti rodinných vzťahov, trvania a osobitných psychických väzieb.

24. Pri určení výšky náhrady za duševné útrapy spojené s usmrtením osoby blízkej je tiež potrebné zohľadniť okolnosti na strane pozostalého a na strane škodcu. Na strane pozostalého je významná najmä intenzita jeho vzťahu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, prípadne existenčná závislosť na zomrelom a prípadne iná satisfakcia (napr. ospravedlnenie, správna sankcia škodcu či jeho trestné odsúdenie), ktorá obvykle nie je sama o sebe postačujúca, jej poskytnutie však môže mať vplyv na zníženie peňažného zadosťučinenia. Zohľadniť je tiež možné, či bol pozostalý očitým svedkom škodnej udalosti, ak bol s jej následkami bezprostredne konfrontovaný, či spôsob akým sa o nich dozvedel. Kritéria odvodené od osoby škodcu sú predovšetkým jeho postoj k škodovej udalosti, dopad udalosti do jeho duševnej sféry, forma a miera zavinenia a v obmedzenom rozsahu aj majetkové pomery škodcu, ktoré sú významné len z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný následok (z rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 894/2018 zo dňa 19.09.2018).

25. Na základe týchto kritérií odvolací súd dospel k záveru, že súdom prvej inštancie priznaná nemateriálna ujma a to žalobkyni v 1. rade vo výške 10 000 eur, žalobcovi v 2. rade vo výške 5 000 eur a žalobcovi v 3. rade vo výške 15 000 eur nie je dostatočná a nevyjadruje závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ktorá, keďže ide o smrť blízkeho človeka je tou najvážnejšou ujmou a nedá sa nahradiť žiadnymi finančným ekvivalentom, v dostatočnej miere nezohľadňuje osobitosti tohto prípadu a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k všetkým žalobcom podľa § 388 CSP zmenil tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Vo zvyšku uplatneného nároku považoval aj odvolací súd nárok žalobcov za nedôvodný. Ako už uviedol súd prvej inštancie cieľom poskytnutej imateriálnej ujmy je aspoň čiastočné zmiernenie utrpenej ujmy zohľadňujúc najmä to, že navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Pri určení výšky nemateriálnej ujmy je treba zohľadniť aj to, akým spôsobom došlo k narušeniu chráneného práva na rodinný život. V danom prípade k smrti manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade došlo pri dopravnej nehode, ktorú zavinil L. H., ktorý čin spáchal z nedbanlivosti závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, za ktorý skutok bol odsúdený v trestnom konaní, Žalobcom za vzniknutú ujmu neospravedlnil. Nebohý E. B. dopravnú nehodu nijako nezavinil, ani neporušil pravidlá cestnej premávky.

26. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy žalobcov v 1. až 3. rade odvolací súd zohľadnil svoju rozhodovaciu prax, rozhodovaciu krajských súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných prípadoch. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý dňa 30.07.2015, sp. zn. 12Co 465/2014, kedy odvolací súd potvrdil priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou manžela/ otca vo výške 3 x 33 500 eur (1 x manželka, 2 x deti), Krajského súdu v Trnave, ktorý rozhodnutím zo dňa 21.05.2014, sp. zn. 11Co/116/2013 potvrdil náhradu nemajetkovej ujmy manželke vo výške 33 000 eur za smrť manžela na základe trestného činu usmrtenia pri dopravnej nehode. Krajský súd v Trnave rozhodnutím zo dňa 25.02.2013, sp. zn. 9 Co 423/2012 priznal náhradu nemajetkovej ujmy 1 x sumu 20 000 eur a 2 x 30 000 eur za smrť manželky a matky na základe trestného činu usmrtenia pri dopravnej nehode. Najvyšší súd SR rozhodnutím zo dňa 30.01.2018, sp. zn. 7 Cdo 170/2016 dovolanie žalovanej poisťovne odmietol, keď bola v konaní za smrť syna/ brata pri dopravnej nehode priznaná žalobcom náhrada nemajetkovej ujmy 40 000 eur + 2 x 20 000 eur. Najvyšší súd SR rozhodnutím zo dňa 29.01.2019, sp. zn. 5 Cdo 178/2018 dovolanie odmietol v konaní, kde bola za stratu blízkej osoby (syna), ktorý bol usmrtený pri dopravnej nehode, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 15 000 eur.

27. Odvolací súd v konaní vednom pod sp. zn. 7Co/285/2017 rozsudkom zo dňa 21. júna 2018 v obdobnej veci, potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 4 C 119/2014 zo dňa 04. mája 2017, ktorým súd prvej inštancie v obdobnej veci zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi

v 1. rade sumu 15 000 eur, žalobcovi v 2. rade sumu 15 000 eur, žalobcovi v 3.rade 10 000 eur a žalobcovi v 4.rade sumu 10 000 eur . Čo sa týka skutkových okolností ide o obdobnú vec keď pri dopravnej nehode spôsobenej vodičom - zamestnancom žalovaného 1. rade došlo k úmrtiu syna žalobcov v 1.a 2. rade, brata žalobkyne 3.rade a druha žalobkyne 4. rade vo veku 32 rokov. Ďalším rozsudkom odvolacieho súdu spisová značka 7Co/297/2017 zo dňa 21. júna 2018 odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky spisová značka 13C/388/2015 zo dňa 28. apríla 2017 a priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur. Z hľadiska skutkového stavu ide o obdobnú vec, keďže dospelý syn žalobkyne, ktorý žil s ňou spoločnej domácnosti zomrel pri dopravnej nehode. Aj v tomto prípade žalobkyňa znášala smrť blízkej osoby veľmi ťažko s následnými vážnymi zdravotnými problémami.

28. S ohľadom na vyššie uvedené považoval odvolací súd za dôvodnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20 000 eur pre žalobkyňu v 1. rade, keďže úmrtím jej manžela došlo k pretrhnutiu dlhotrvajúceho, spokojného manželstva, keď s manželia spoločne žili na dôchodku, bez vážnejších zdravotných a vzťahových problémov. Zohľadnil tiež vek žalobkyne, v ktorom závažnú ujmu utrpela a tiež to, že k úmrtiu manžela žalobkyne došlo v čase, keď v starobe mali byť s manželom vzájomnou oporou a pomocou. Žalobkyňa v 1. rade v dôsledku týchto nešťastných udalostí trpela bludmi alebo halucináciami, preto musela navštíviť psychiatrickú ambulanciu a dosiaľ sa so smrťou manžela nevyrovnala. Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že smrť manžela ju po citovej stránke mimoriadne zasiahla. Odvolací súd sa preto nestotožnil s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie, ktorý v rámci svojej voľnej úvahy o výške škody nezohľadnil riadne všetky aspekty týkajúce sa subjektívneho vnímania intenzity a rozsahu utrpenej ujmy žalobkyňou, ako je nečakanosť úmrtia manžela žalobkyne. Takto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy podľa názoru odvolacieho súdu lepšie zodpovedá rozsahu a intenzite žalobkyňou utrpenej ujmy a je aj primeraná s ohľadom na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu.
29. Pre žalobcu v 2. rade za dôvodnú považoval náhradu nemajetkovej ujmu 10 000 eur s ohľadom na veľmi blízky vzťah k nebohému otcovi, hoci s ním už nežil v spoločnej domácnosti bol s otcom v pravidelnom kontakte aj z dôvodu, že ako starý otec trávil svoj čas s jeho deťmi – vnúčatami. Odvolací súd považoval súdom priznanú imateriálnu ujmu vo výške 5000 euro za nízku a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že okrem priznanej nemateriálnej ujmy žiadnu iná formu satisfakcie zo strany vinníka dopravnej nehody nebola žalobcom poskytnutá. V konaní bolo preukázané, že rodinné vzťahy medzi žalobcom v 2. rade a nebohým otcom boli veľmi dobré. Aj keď nežili v spoločnej domácnosti navštevovali sa a boli medzi nimi vytvorené citové väzby. Smrť otca žalobcu zastihla nečakane, čo malo vplyv malo vplyv na intenzitu utrpenej ujmy. Keďže matka žalobcu pri dopravnej nehode taktiež utrpela závažné zranenia a žalobca v 3. rade bol očitým svedkom dopravnej nehody bol to práve žalobca v 2. rade, ktorý bezprostredne po nehode musel byť oporou pre matku a brata, ktorý boli zasiahnutý tragickým dôsledkom dopravnej nehody z vyššie uvedených dôvodov výraznejšie . Odvolací súd taktiež zohľadnil výšku nemateriálnej ujmy, ktorú priznal pozostalým v prípade dopravných nehôd v obdobných veciach, tak ako je to vyššie uvedené. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a priznal žalobcovi v 2. rade náhradu nemateriálnej ujmy vo výške 10 000 euro.

30. Vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a za dôvodnú považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur. Odvolací súd zohľadnil, že na rozdiel od svojho brata (žalobcu v 2. rade) žalobca v 3. rade zdieľal s nebohým otcom spoločnú domácnosť a od narodenia mu otec pomáhal. Jeho úmrtím vznikla žalobcovi ujma o to väčšia, že obaja rodičia, s ktorými žil v spoločnej domácnosti utrpeli vážne zranenia pri dopravnej nehode. Matka žalobcu v 3. rade má doposiaľ psychické problémy s utrpenej traumy. Z uvedeného dôvodu sa žalobca v 3. rade bezprostredne po dopravnej nehode a počas hospitalizácie matky ocitol v domácnosti sám, bez opory aspoň jedného z rodičov, s ktorými do nehody žil v spoločnej domácnosti. Vzal tiež do úvahy skutočnosť, že žalobcovi v 3. rade bol otec veľmi blízkou osobou s hlbokou citovou väzbou, pretože počas celého života žalobca v 3. rade žil s otcom v spoločnej domácnosti. Jeho smrť sa ho dotkla o to bezprostrednejšie a intenzívnejšie, keďže každodenne pociťoval jeho neprítomnosť. Bolo preukázané, že mali dobré vzájomné vzťahy a otec mu aj pomáhal , pretože žalobca v 3. rade, od piatich rokov veku trpí epilepsiou a je na invalidnom dôchodku. V konaní bolo preukázané výpoveďou žalobkyne v 1. rade, že smrť otca žalobcu v 3. rade zasiahla najviac a najťažšie sa s ňou vyrovnával. Odvolací súd tiež zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca v 3.rade manželstvo neuzatvoril a je bezdetný , preto aj v dospelosti mal vytvorenú väčšiu väzbu na otca. Uvedené osobitosti tejto veci podľa odvolacieho súdu odôvodňujú zvýšenie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu v 3. rade oproti svojmu bratovi – žalobcovi

v 2. rade o 10 000 eur , pretože ujma, ktorú utrpel je porovnateľná s ujmou, ktorú pretrpela žalobkyňa v 1. rade.

31. Takto určená výška nemateriálnej ujmy podľa názoru odvolacieho súdu lepšie zodpovedá nielen okolnostiam,za ktorých k ujme došlo, ale tiež osobitostiam danej veci a cieľu, ktorý priznanie nemateriálnej ujmy zákon sleduje. Odvolací súd dospel k záveru, že takto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spravodlivejšie zohľadnila osobitosti daného prípadu a nevybočila z rámca súdom priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch.
32. K námietke žalobcov, že pokiaľ prvoinštančný súd aplikoval judikatúru ESPĽ (Kontrová proti Slovenskej republike), mal aplikovať aj judikatúru na ktorú osobitne poukázali žalobcovia v odvolaní. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je v prejednávanej veci možné bez ďalšieho žiadať zohľadnenie rozhodovacej činnosti ESPĽP, keďže minimálne prípady E.S. a ostatní proti Slovensku (č. 8227/04) a Hajduová proti Slovensku (č. 2660/03) (na ktoré žalobcovia v odvolaní poukázali) sa netýkali priznania náhrady nemajetkovej ujmy príbuzným poškodeného ako sekundárnym obetiam, hoci sa týkali sporu so Slovenskou republikou. Treba dodať, že bez ďalšej hlbšej analýzy zahraničnej praxe nemožno rozhodnutia aplikovať, pretože táto prax sa môže líšiť právnou tradíciou, ekonomickou situáciou, systémom poistenia a sociálneho zabezpečenia, atď. V niektorých krajinách sa tiež dôsledne nerozlišuje medzi náhradou majetkovej a nemajetkovej ujmy, teda celkové priznané čiastky sa tak môžu javiť ako veľmi vysoké v porovnaní so slovenskou náhradou nemajetkovej ujmy. K vytýkanej aplikácii tlačovej správy Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 12.04.2016 týkajúcej sa výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy v adhéznom konaní, je potrebné uviesť, že táto argumentácia súdu mala pre rozhodnutie vo veci len podporný význam, ťažisko rozhodnutia však odvolací súd vidí v porovnaní rozhodovacej činnosti všeobecných súdov Slovenskej republiky pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode, na ktorú odvolací súd poukázal vyššie.

33. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil s poukazom na § 388 CSP tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000 eur, žalobcovi v 2. rade sumu 10 000 eur a žalobcovi v 3. rade sumu 20 000 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Podľa názoru odvolacieho súdu, odvolacím súdom priznaná výška nemateriálnej ujmy vo vzťahu k žalobcom je primeraná závažnosti porušenia chránených osobnostných práv, intenzite pretrpenej ujmy a zohľadňuje aj rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach najmä odvolacieho súdu.

34. Odvolací súd o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobcom v 1. až 3. rade priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy. Výška plnenia závisela od úvahy súdu a v takýchto veciach nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. V danej veci boli žalobcovia úspešní v základe nároku, ktorým bol nárok týkajúci sa nemajetkovej ujmy, pričom jeho výšku uplatnili v žalobe v úhrne sumou 140 000 eur (2 x 50 000 a 1 x 40 000). Rozhodnutie o výške plnenia však záviselo od úvahy súdu, preto by nebolo v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby žiadali nižšiu výšku nemajetkovej ujmy iba z dôvodu, aby nemuseli hradiť trovy konania. Žalobcovia boli v základe nároku úspešní, napriek čiastočnému úspechu v požadovanej výške, preto im odvolací súd priznal plnú náhradu trov konania proti žalovanému, s tým, že táto im prináleží z jednotlivo prisúdených súm.
35. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).